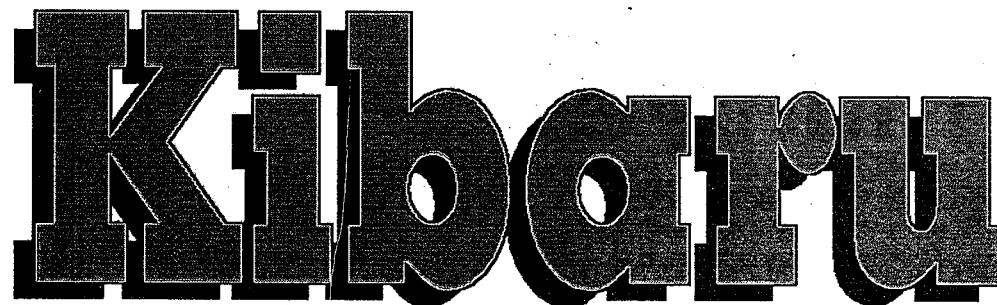

Feburuyekalo san 2011

San 39nan - Boko 469nan

Songo = Dōrome 35

Hayira Haribi,
Tumutu
sorofekōnō

ne 8

Kunnafonisēben bota kalo o kalo - BP : 24 - Téléfoni : 20.21.21.04 Kibaru bugufiye Bosola Bamako

San 2015 kani bē ke Marōku, san 2017 ta bē ke Afirikidisi

Afiri ntolatanko kōnenabōjekulu ka laje senfe Lubunbasi Kongo Demokaratiki jamana kan sibiridon zanwuyekalo tile 29 san 2011, ben kera a kan ko san 2015 Kani labenni bē kalifa Marōku la; ka san 2017 ta kalifa Afirikidisi la. O jamana fila dōron de y'u kanbo, Kongo Demokaratiki kelen kō k'a senbo.

Kupudimoni jōnjōn

Marōku delila ka Kani laben, san 1988 : Afirikidisi fana y'a laben ka teme; o kera san 1996.

Eziputi ye Kani laben sijn 4 (san 1959, 1974, 1986, 2006)

Ecopi y'a laben sijn 3 (san 1962, 1968, 1976)

Gana, sijn 3 (1963, 1978, 2008); Tinizi, sijn 3 (san 1965, 1994, 2004); Sudan (san 1957, 1970), Nizeriya (san 1980); Libi (1982); Kodiwari (1984); Alizeri (san 1990); Senegali (1992); Burukina Faso (1998); Mali (san 2002); Angola (2010).

San 2000 kani labenni dira jamana fila ma nōgon fe, Gana ani Nizeriya san 2012 bēna di jamana fila ma, Gabon ani Gine Ekuatoriyali.

San 2013 Kani bē di Libi ma; san 2015 (Marōku); san 2017 (Afirikidisi).

«Kafu» ye dabali wərew tige : Kadew ka Kani bē ke Marōku san 2013 «Sani» nōgonkunben bēna ke Uruwanda san 2016.

«Kadew» ka «Kani» delila ka ke Mali la san 1995, o kera a damine ye. A kera Bosuwana san 1997, Lagine (san 1999); Seseli 2001); Suwaziland (2003), Ganbi (2005); Togo (2007) Alizeri (2009), Uruwanda (2011). «Kadew» ye denmisēn ye, minnu si te teme san 17 kan.

Mahamadu Konta

Medayi dira jamanakuntigi ma

Mali jagokelaw ni bololabaarakelaw ka tōnba ye medayi kelen ani jonjon kelensanunama ke ka jamanakuntigi Amadu Tumani Ture jansa. K'a sababu ke a ye yiriwali waleya minnu ta ka nōsin u ma. An ka nsana dō b'a fo ko bonya bē Manden, bonyamasegin fana bē Manden. Jamanakuntig'y'abolobō a jansalifēn ninnu na k'u di a teri denmisēnniw ma.

San woɔrō in kōnō, jamanakuntigi ye naniya numan hake min nōsin Mali jagokelaw n'a bololabaarakelaw ma, o ye foli ni tanuko bo. Malidenw y'a hēre soro, dijé mōgo wərew fana ye do soro a hērew la.

Medayi ni jonjon in dili kera nōnajeba ye Modibo Keyita tōgōla farikolojenakéyōrōla. Minisirinmōgo Modibo Sidibe tun b'o kene kan; minisiri tōw, jamanakuntigi furumuso Madamu Ture Lōbō Tarawele ka fara

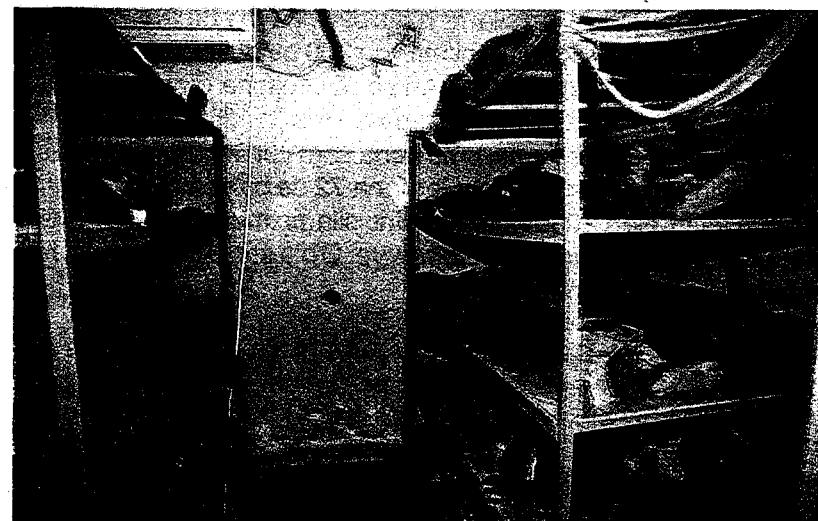

Mali cakēda nōmōgō kan, nin bētun bē kēne kan. Jansalifēn ninnu dira sibiridon feburuyekalo tile 5 san 2011. A kēne kan, jamanakuntigi Amadu Tumani Ture y'a jira kontenēn feburukalo tile 7 san 2011, a bē

medayi in ni jonjon sanunama in di, u kalamara fasotogōla fenkōromarayōrō la. A k'o kun ye mōgo minnu bēna fo ale ko dugukolo in kan, olu k'u sōrocōgo dōn tarikuw la.

Lasina Jara / Dōkala Yusufu Jara

Mōgo 36 ni tora ninan mawuludu la Bamako

Kasaara
kera mōgo
36 sata
ye, muso
33 b'olu
la

An kuntigi Mahamadu (Nōema ni kisi b'a ma) ka denkundi mawuludu kera ntēndon, feburuyekalo tile 22.

An karamogo Seifu Madani Hayidara ye wajuliba sigi sen kan o hukumu kōnō, Modibo Keyita tōgōlafarikolojenakéyōrō la, wulada fe. Jama cayara fo k'a damatēme. Wajuli bannen, mōgō bōto u ye nōgon digi fo ka suw bō a la ani joginnenw. Mōgo 36 ni tora a la, ka mōgo 64 jogin.

Mali gofērenaman ye kibaruya in lase jamanadenw ma sufē, ka dugawu ke banbagatōw ye an'u somōgō. O yōrō bēe la, jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ye Minsirinmōgo Modibo Sidibe

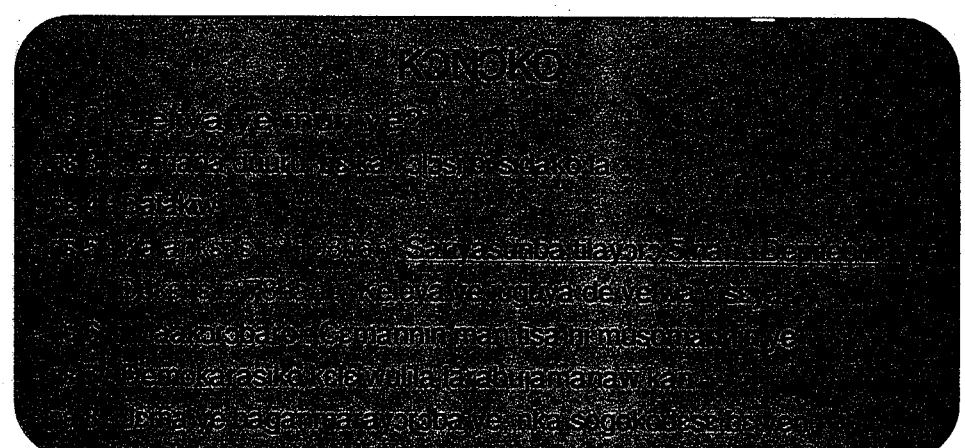
bila a ka taa a nō de fure ninnu kan «Gaburuyeli Ture» la ani Ponze, ka dugawu ke ale tōgō la ani jamanaden bēe. Minisirinmōgo ri

minisiri naani tun bē nōgon fe: sigida lakodōnnew minisiri, Kafuguna Kōnē, lakana minisiri, Sajo Gasama, soko ni dugukoloko minisiri Madamu Gaku Salamata ani kēneyako minisiri.

N in nōgonna kera salon mawuludu fana na Tumutu, Jingiberi misiri lamini na. Mōgo 26 ni tora o la. O don, mōgo 4000 kafolen tun bē kēne kelen kan ka kurane kalankān lamen ani wajuliw. Bamako mawuludu in na, mōgo ba mugan ni duuru ni kō (25.000) tun bē kēne kan.

Ala ka hine banbagatōw la, k'u dayōrō sumaya, k'u sara ke Alijine ye.

Burema Dunbuyaa
Mahamadu Konta

Jeliya ye mun ye?

Jeliya ye dilali de ye. I m'a ye, Manden jamana kan, u ye bëe n'i ka ko di i ma : bëe niyoro dira i ma Kurukanfuga. Kuma de dira anw ma. Yanni hali Kurukanfuga ka se, kuma dira anw ma. O ye jeliw ta ye. Ka kuma di an ma: bunadamanew ce kalali k'o di an ma; ka furusirataama di an ma, o min ye dijé yere sigili sababu ye. Ni n'ko a sigili sababu, n'i b'a fe ka den barikama soro, a ka kan ka soro furu de la. Ni jamana o jamana b'a fe ka ke jamana numan ye, a b'a soro furudenw de be yen. Furuden te jamana min na, o te jamana numan ye. I ye n'ka kuma faamuya! O furu tigiya dira anw de ma. O tigiya dira jeliw de ma k'a sababu ke kuma ye. Ayiwa! kuma ye koba ye. Ko joli be boli farisogo kono cogo min na, n'o be bunadamanen bolo, ko jeliw ka to horonw ni pogon ce ten, walasa horonya be se ka bolo; bawo horonw dama na, do te son do ye. Nka i ka da a la, jelike mana na a fo i ye a to, n'i y'i ban k'a to, i ba furucogo, hali n'a y'a soro ma ke ale tile la, i b'a soro a fa y'o nefs a ye. A b'a fo e ka kan ka ban ne ka kuma ma; bawo kuma fora n ye yanni e ka na

Ben ni lafiya togoladon seli kera bonya ni karama kono

Ben ni lafiya togoladon seli kera Mali kono Bamako yan, san 2011 zanwuyekalo tile 21. A labenna kokankow ni bolodijogonma Minisiriso fe, ani Afiriki kanw layiriwali cakedaba AKALAN. A nemogoya tun be Minisiri Mukutari Wani bolo. Jumadon sogoma; lajeba kera Ben ni lafiya sinsini kalanso la, min togodalen be Aliyuni Bulondé Beyi la. Wulada fe, ntolatan labenna Farikolojekoyoro Wenzen kulubali la. Su fe, foli kera nenajeso Babenba kono.

Baara o baara kera donba in senfe, mogo o mogo ye kuma ta a kenew kan, o bëe lajelen da bëna kelen ma : Fosi te se ka sabati dijé na hadamanew ni pogon ce ni ben ni lafiya ma sabati.

Dunkafa, tulon ni yele, kenye, kalan ni baara yiriwali, nin si te se ka sabati ben ni lafiya k'o ani kotojogontala. AKALAN sen donna donba in lajenamayali la, ka da a kan ben ni lafiya te sabati fo mogow ka pogon f a a m u y a . Nogonfaamuya te ke kumajogonya k

N'i ko kumajogonya, i ko kanw. AKALAN dun sigikun ye Afiriki kanw layiriwali ye ani Afiriki jamanaw ka donjogonna. Ntolatanna körö ni Mukutari Wani ka Minisiriso ntolatannaw ni pogon ce.

Mahamadu Konta

dijé na, n'i banna ne ka kuma ma. E! n'b'a dòn. O y'a to jeli kera fenba ye Manden jamana kono. K'an kana son furu ka sa an nena. An kana son kanu ka sa an nena. An kana son ce ni muso ka bila pogon na. An kana son faama fila ka kélé. Ka tila ka jeliw bolo bo baara bëe la, Manden baara bëe. Nk'o kera naara minnu ye, olu ye Kuyatew de ye, an to bëe donna olu de fe. Ko ninnu kana baara si ke fo bunadamanenya baara; bawo u te se ka ban o la k'u be taa sene ke; u te se ka ban o la k'u be taa jago ke; u ka to nin na ka bunamadenya dilan. N delila k'a fo n ka kuma do kono, anw ka nin jaman in na, an ye maaninfinya de dilan, an ma so numan dilan.

Maaninfinya dilankun ye mun ye? Ni maaninfinya nena, dijé be ne. Ni dijé nena, alikiyama be ne. Jeliw bilala o dilanni de kama, ka bunadamanenya kala. Ayiwa, maaninfinya na, do bannen be ko do ma, jeli be taa a son o ma. O y'a soro bëe desera a la. Ni mogo min b'a yere dòn o man kan ka ban jelikuma ma; bawo anw de y'aw dilan, k'aw sigi, ko ni ko min nana,

ni ko gelén min nana, n'an ko min ka dan yorò min na, o ka kan ka dan yen. Ayiwa ni mogo min y'o bo o la, o filila a yerekun cogoya ma. I kana bara tila tu la i yere ka laban ka gabakurun fili o tu ta. Jeliya ko ka ca; a te se ka fo ka se a dan na. A koni sigilen be dilanni de kan. Jeliya ma sigi delili kan de! Delili min donna a la, o de ye jeliya goya mogow ye. Anw sara te di an ma, fen do de be di an ma k'an ladiya. N'i ka denkundi sera, n'i ka kono sera, n'i ka bolokoli sera, i be fen do di an ma; bawo kuma b'anw de bolo nin kene ninnu kan. N'i ka mogo banna, ni diine nani te, ka moriw bila dantigeli la kene kan, anw de tun be dantigeli ke. O fen minnu be di an ma, anw niyoro bonyana ka teme tow ta kan; bawo ni folifen be fo, anw de b'o fana fo. Manden ko körö marala dönlili de la folo; faama be laadi ni dönlili ye. A be bilasira ni dönlili ye. O bëe tun be jeliw de bolo; bawo o ye kuma de ye. Kohorö kan'a kan köröta. Ko n'a y'o ke, o tuma na a filila a yere wolocogo ma. Ko ka ko to jeliw bolo. Jeliya ko ka ca.

Jeli Baru Danbele

Jeli Baru taar'i da, dönni jigineba do datugura

Jeli Baru Danbele fatura. A la y'a ka kalifa mine a la, taratodon, zanwuyekalo tile 26 san 2011, k'a si to san 71 na. A janaja kera jumadon kalo tile 29 san 2011, Bamako yan, a ka so. Jamanakuntigi Amadu Tumani Ture tun b'a kene kan, goferenaman minisiriw, seko ni dönlili cakedaw nemogow, namakalaw, a balimaw, a teriw, a jenogonw, a siginogonw an'a kanubaga caman, ka bo jamana kono an'a kókan.

Jon tun ye Jeli Baru Danbele ye? Jeli Baru te se ka fo ka se a dan na. Jeli Baru be bo jeliabilaba do la san mara la. A faso ye Nguwan ye. Nka a fa sigira Jeeli. Jeli Baru bangera Jeeli san 1940. A ka bamakosigi soro mogo min fe, o ye San jamanatigi den ye Solomani Tarawele. A fatura ka muso fila to a kun ani den seegin, ce duuru ani muso fila.

A ka bamakosigi la, a ni mogow benna, faama fara faantan kan, diinemogow, politikimogow, dugulen ni dunan, ce ni muso, denmisén ni maaköro. Bamako jelitonba kuntigi Usumani Sumanu sen n'a bolo tun donania da. Jelitonba ka ciden n'a ka kumalasela tun don. Nko töndenw ka jelike fana tun don. A ye Nko kalan, ka karamogó Solomana ka gafe caman kalan. Jeli Baru Danbele fanga tun ye a hakili ye ani kuma. Ko mana geleya cogo o cogo, n'a y'a hakililila fo, tije be bange. N'a kumana yorò o yorò, kuma be dan yen, a be to a ta la. Jolimandiya ni bonya, silameya ani dönniya, olu farala pogon kan, ka jeli Baru ke ñaara ye jeli tow céla. A ye min fo jeliya kan, n'an ben'o lase aw ma o ye dönniya ye jeli bëe be se ka nafa soro min na, ani dönnipini Jeli Baru Danbele ka kuma file nin ye jeliya kan. An y'a kan ta san 2008, mëkaloo tile 3, a ka so. (A' ye sanfela laje)

San 20 nata kono, dijé silame hake be caya kosebe ni dijé to bëe jama ye

Lamerikenjamana jeninkelaw y'a jira ko san 20 nata la, silame hake be caya kosebe fo sijé fila ka teme diné to bëe jama hake kan dijé kono. O b'a jira ko diné jama mume tilalen kulu 4 ye, silame hake bëna caya ni kulu jama hake ye. San 2030 b'a soro mogo miliyari 8 ani miliyon 300 be dijé kono. Kemesarada 26 murumuru 4 bëna ke silame y'o la. An be don min na diné jama hake ye mogo miliyari 6 ani miliyon 900 ye; kemesarada la, silame y'o la - 23 ni murumuru 4 ye. San 20 kono jamana 79 bëna soro yen minnu kelenna silame bëna mogo miliyon 1 ni k'o soro; kasoro jamana 72 de be yen folo silame miliyon 1 be soro ninnu kono. San 2030 la, n'i ye dijé silame mume tan-tan sigi, i b'a soro wooro o wooro ye Azi gun jamanadenw ye. Ob'a soro Afiriki kono, Nizeriya silame cayara ni Eziputi ta hake ye.

Kulubaliton sigi kun

Kulubalijamu ye jamu ye, min lakodonnen b'an fe yan kosebe Mali kono.

Kulubaliya sinsini kama, kulubaliw y'a naniya k'u togoladon sigi Mali la.

O hukumu kono, tönkö jeminebaaw ye laje ke sibiridion Feburuyekalo tile 12 san 2011 min bugunnatigebaa tun ye Musa Bala Kulubali ye Soro ni seko baarakedaba jemogó körö don, Kulubaliton jemaaaba fana don ani sannayelenkalanso karamogoba do Seyibani Kulubali.

Laje senfe, laje bugunnatigebaaaw y'a jira ko kulubaliton te siyako tönkö ye, diinéko tönkö te wa politikiton te.

Bugunnatigebaaaw ka kuma na, Kulubaliton sinsinnen be ni jenatigelenw de ye; wa fana k'u ka ton musakako b'a yere bolo.

Musa Bala ni Seyibani ka fo la, Kulubaliton sigikun do ye Kulubalila Seko ni dönlili yiriwali ye, ka denmisénw lafaamuya Kulubaliw buruju n'u ka tariku kan ani k'u kalan Kulubaliw dönlili la.

Kulubaliton sigikun töörön ye. A na ke sababu ye fana ka denmisénw kalan maaya taabolo la, Kulubaliya kono, ani ka ben sinsin kulubalijamu ni jamu werew ce Mali kono ani Mali kókan; wa kulubaliton bëna ke sabu ye ka jamana in kanu don denmisénw na kutilennakelen kadara kono.

Kulubaliton b'a sigikun bo Seyibani Kulubali ka fo la.

An ka hadamanenya taabolo laatilenni ani denmisénw bilasirali an ka laadaw taabolo kono, o ye koba ye.

Denba Kulubali
Sori Ibarahimu Kulubali

Jamana duuru bë ka kôlisi bi sidako la

Jateminé na, dijé kénéyako tonba (OMS) y'a jira, nogoyaba bë ka don sidako la dijé kono bi. A ka mögo minctaw bë ka dögoya. A bë minnu na kakôrò, olu caman bë k'u wasa don furaw la, minnu bë barakise bali ka jaman. Fisamanciya ni kéréfedéen min tun talen bë ka banabaatow sègèrè, caman bora o fana na bi. Nka (OMS) y'a bolo sin jamana 5 la dijé kono. Olu ka césiri an'u ka cesiribaliya san 2011 kono sida kelli la, se keli bana ju ba in na, walima ka dësé a la, o b'o bolo. O jamana 5 file nin ye :

Afirkidisidi : dijé kono, sidato ka ca Afirkidisidi ka tème yoro bëe kan : mögo miliyon 5 ni kô. Bana in lajolifura hake min bë tila banabaatow ce fu Afirkidisidi, o hake ka ca ni jamana to bëe ta ye. Mögo miliyon 1 ni kô bë fura soro, k'a ta fu falaki, u te dörôme sara.

Afirkidisidi goferenaman tun fari fagalen don sida keleli fe folo. Nka a ka wulikajow barika bonyara sisani. Feerew tigera ka kunnafonicamandi jamana fan tan ni naani kono. Furakelikélaw ani joli sègesegélaw bilala ka taa jamana marabolo bëe la, ka dögötöröso bëe yamaruya ka furaw di, ka joliw sègesegé. San 2011, jateminew bëna ke, k'a dòn ni feere tigelen ninnu nafa bonyara, ni lanini sabatira.

Irisijamana : Eropu körönyanfan. Jamanaw na, Irisijamana dörögutala ka ca fo k'a damatème, sango mögo minnu bë dörögupikirji ke uyere la. U hake bë se mögo miliyon 1,8 ma. O mögo ninnu bëe bë sida ka dijedabenjo kono. Jalaki binna kosebe Irisijamana kan k'a sababu ke, dörögutalaw bilali ye kofé sidako la. Olu te furakeli soro, wa u laban ye

kaso ye. Kaso kera o la sida kolokoloyoro ye bawo a te se ka kele konumaw yen.

Uganda : Uganda tun jatelen don njanaw fe Afiriki kono Sida kelelila. Goferenaman tun ye wulikajow caman ke, ka kunnafoniw di mögów ma, ka sida kumbencogow fo ye. O kumbencogodow ye ka se i yere la, ka fugula nafama don, ani ka ke laadiri ye cénimusoya siratige la. O kera sababuye jamana caman ka Uganda ladege sida keleli la.

Nka a kôlsira kosa in na, ko sida keleli fanga jiginna Uganda. A ka mögo minetá hake bë ka caya cogo min, a bë ka caya ten. Mögo keme o keme na, a jiginna ka se 18 ma san 1992, ka jigin ka se 6,1 ma keme o keme san 2004.

Hayiti : dugukoloyereyereba min kera Hayiti a san 1 ye ninan ye n'a

fanga sera 7 ma jatelan na, o ye kénéyako caman kari.

Furatabaliya ni dögötöröso hake dögoya ni dögötöröntanya kera sababu ye ka sida lajaman Hayiti; ka mögo caman bila farati kono.

Endujamána : K'a fo sidato hake ka ca Endujamána kan fo k'a damatème o te.

Nka fura min bë ke sababu ye ka sidabana lajo, keme la, 80 be dilan Endujamána kan. Wa Endujamána furaw da ka di ka tème jamana yiriwalen tow ka furaw kan. Feere do bë ka tige Eropu jamanaw fe sisan, o bë se ka geleya don Endujamána ka furadilan na. O mana ke, fura songo dumanko sida keleli la, obena dabila. O feere in ye mun ye? Ka sugu labila sannifeere kécogo la ka nesin sida lajolifuraw ma.

Mahamadu Konta

Barika donna sumaya keleli la Afiriki kono

Porogaramu caman sigira sen kan san 2008 ka se san 2010 ma. O porogaramuw kera sababu ye mögo miliyon 578 ka sange sulensoro. Mögo miliyon 75 fana sigiyorow pönpéra sosofagalanjì la san 2009 kono. Nin waleya ninnu fanga bonyara Afiriki jamanaw kono, minnu bë sahelí woroduguyanfanw na. Sumaya ka tijeni fanga ka bon kosebe o jamana ninnu de kono. Dijé Tonba min nesinnen bë kénéyako ma, o ka fo la, san 2009 kono mögo hake min sigilen bë ni sumayabana sorli ye, keme na, tan sera ka tanga, ka kisi bana in ma, k'a sababu ke sange sulen ni sosofagalanjì ye.

Dijé jamana yéremahoronyalenw ka tonba, ONU ye sèben dò bo sumaya keleli taabolow kan dijé kono san 2010. O sèben in kono, tonba in sekereteri zeneral y'a jiira ko baaraba min daminena kabini san 2008, o now yera jamana caman kono bidijé kono. Afiriki kono, jamana minnu kono, ni sumaya ka tijeni dögoyara, a ka mögofagaw, ani mögów ladali dögötösow la, olu hake bë tan ni kelen bo. Ojamana ninnu kono, mögo keme na, bi duurusera ka kisi sumaya m a (5 0 %). Jateminew y'a jira, ko dijé kono, jamana wëre minnu lakkonnen don

ni sumaya ka tijeni ye, olu hake bë se 56 ma. Olu la, jamana 32 fana ka mögo kisilen hake bë se 50% ma. Dòw ta bë 25% ni 50% ce, o ye jamana seegin noggona ye.

Jamanayéremahoronyalenw ka tonba ka laselisèben in y'a jira hali bi, ko sumaya keleli ka bo dijé kono pewu, töba b'o je. San 2009 kono, dolariwari miliyari 1,5 donna sumaya keleli dafé dijé kono. San 2010 ta bënnna dolariwari miliyari 1,8 ma.

O noggona caman de nininen don walasa ka bana jugu in silatunun pewu dijé kono.

Mahamadu Konta

Denyeréninfaga bë ka caya Pakisitan jamana kan

Dijégeleya bë ka mögocamanbila denyeréninfaga la Pakisitan. Pakisitan yére silamejamanabye. Nka tuma o tuma i bë denyeréninsu fililen namantonw kan walima namanmienw kono. Dijégeleya doron te nin waleya ninnu sababu ye. Den ka wolo min te furu den ye, o ma daga Pakisitan. Den min mana wolo kakalaya kono Pakisitan, o ni fagali ka kan.

San 2010, denyerénin 1.210, fililen walima fagelen yera jamana kono. San 2009 ta tun ye 999 ye; san 2008 ta tun 890 ye. O den ninnu si tun ma eme dögokun kelen kan. Nka u hake ka ca ni nin bëe ye bawo nin ye galoduguw dörön de taw jatelen ye. Silameya ka bon yoro minnu na kosebe, i n'a fo burusikónonaw, olu ta ma jate. Desanburukalo téménen in na, denyeréninsu 40 de yera namantonw kan.

Demedonjekulu dò bë yen ko

«Fondason Edihi», o ka baara ye k'i wasa don denw na minnu ma wolo furu kono. Don dò la, olu ka mögów yaala-yaalatobora denyerénindikan, a salen don ka tila k'a jeni. U y'a ye fana don dò la misiri dò da la, alimami ye yamaruya di u ka denyerénin dokerun gabakuru la fo k'a faga bawo ko furu den te. Alimami in bolila, halibi ne ma da a kan.

Demedonjekulu in kelen bë ka walabaw jo nbedaw kan, ka jaw ni sèbenniw ke olukan, k'ajira mögowlu u kan'u denw faga hali n'u ma wolo furu kono. Ni mint'a denfe, sannia k'a faga, a ka taa a di olu ma; olu b'a balo, k'a lamo fo k'a ke mögo ye. U kelen bë ka segiw sigi walasa mögów ka taa denyeréninw bila olu kono.

Mahamadu Konta

Do bë ka bo Sumayabana kaasara la

Dijé kénéyako tonba «OMS» y'a jira ko wulikajow min bë sen na ka nesin sumayabana keleli ma kabini san 2000, k'o kera sababu ye ka mögo ba keme caman kisi bana in nangata ma. Nka o césiri n'a ta bëe, sumayabana ye mögo 780.000 faga san 2009 kono na. OMS ka seereyaseben in na, a jirala ko sange suien miliyon bi caman dira mögów ma ani ka yorow fiyeko caman fana ke ni posoniw ye walasa ka mögów kisi sosow mantooro ma. O waleya ninnu nafa yera kosebe. A kera sababu ye ka caman bë sumayabana ka mögo fagata hake la. San 2000 la a ye mögo 900.000 faga; san 2009 ta ma tème 780.000 kan. Kemesarada la 90 fatura Afiriki kono. Olu fana kemesarada la, 92 tun ye denmisenninw ye, minnu si hake tun ma tème san 5 kan.

Gelyaba bë musow kan sidabanako in na Mali kono. Muso caman bë yen hali ni sègesegeli y'a jira ko sidabanakise b'u joli la, u bë u munu a kan nikin ni kéréfedéen ani lagosili nesiranje fe.

Mariamu Ture min ye sida soro, ninan y'a san 12 ye, o ka fo la, sidabanako mantoorow y'ale soro. A k'ale ka sègesegeli kelen k'a jira ko sidabana b'a la, a kera mangoya y'ale bolo u ka du kono. Kun jonjónw bë musow ka nin sidabanako in na. Ni musolaka sidabanato ka ca o do ye sègen jugu no ye. Musomanin caman de jolen bë u ka du jigiya koro. U bë waajibiyia o la ka kamalen tige fan bëe fe, wali k'u yere feere waribatigw ma minnu bë sidabana lase u ma. Ola, feerew bë se ka soro sidabanako in na, i n'a fo laadili cayali duw kono denw ni bangebagaw ni noggona ce sidabanako kan, mananin matrafali walima yéremine.

Mariamu Jalo/ Sori I. Kulubali

Ne wəre ka jini Mali ntolatanko la

Malidenw ta kōni ye kunmasuli ye ntolatanko la fadenkenew kan. Ni jamana nemogow ma ne wəre yelema an ma faamuya soro a ko la. Ne si kelen te Mali ntolatank na a kanubaaw bolo tuguni. Nafoloba dun be don a dafé. Ne bolo mogo min te keme duuru soro moriya la, o man kan ka ba kelen don kōlosi la. Ni dusukasi te, jamana te ka nafa fosi soro ntolatank na. A fora ko Mali ye faantanjamana ye; kongo bee jamana kōno. Ne m'a fo ntolatank ka dabila an sen ka bō fadenkenew taali la. Nka dō ka bō a musakaw la.

Malidenw jigi tun dalen be

Isa Jalo

halidenmisen minnu kan, olu fana ka janjo ma diya ula. Ne kōni b'ajini jamana nemogow fe, uka dōbōntolatank musaka la, k'odonbalakodafe walasa do na bō kōngoto hake la jamana kōno. Sabula kōngoma fara ntolatank dusukasi kan, o bēna mogo caman halaki an na.

Isa Jalo ka bō Kōdugu,
Dugabugu komini na Kati

Demedenjekulu «IFDC» ka san 5 baara sarati dafara

Lamerikenjamana cakeda min be wele «IFD», o sigira senkankabinisan 1974 waati la. A dagalen don Alabama dugu kōno. A ka baara nesinnen be angere dilanni ma. IFDC donna Mali kōno san 2006 zanwuyekalo tile 1 la. A ka baaraketonya Mali kōno, o ka kan ka se a dan na san 2010 in desanburukalo tile 31 don na. A ma a ka angere feereli damine Mali kōno folo. Abek'adisenekelaw ma u k'a sifile. Cakeda in bolfara bs'jamana 130 la dije kōno. Afiriki ta ye jamana 7 y'olu la : Benen, Burukina, Gana, Mali, Togo, Nizeri, Nizeriya. IFDC ni mogo 140

Bakari Danbele

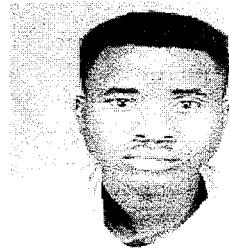
bolo be nogon bolo o jamana 7 ninnu kōno. Nka a nafolo be bo Holandi demedenjekulu dō kun min be wele Mili Pilisi. IFDC baaraketonya cikeda (UPA) 40 ye Mali marayor 4 kōno. N'o ye Kulukoro, Sikaso, Segu ani Moti. Cikeda ye mogo minnu be forokelen senka dumuni ke nogon fe. Senefen suguya caman bilalen b'o cikeda ninnuka bolokan. Benne, jaba kurunin, jababa, ncogo, komiter, gerekanmalo, jilamalo, kaba, fini, so, tiga, bananku, namaku, foronto, fini. Ube mankoro, somokolo, di, sefan, nkolo ani misinono bayelema ka ke dumunifew fana ye.

Nka IFDC ye gelya caman soro a ka baaraw kōno na na. Mogow ma se k'u hakilila kōrō bila, ka baara feere kurawmatarafa, seneketurw soro baliya waronw na, angere soro baliya ka labolike, kuma njogonya sabatibaliya, feerefew songow soro baliya, bayelemanikebaliya, ani labenw sabatibaliya. IFDC tun y'a ka lapiniw dantige san 5 baara in kōno. Kemesarada la 50 farali suman soro hake kan, kemesarada la 30 faralinafolo soro hake kan; foro taari miliyon 2 labaariali, walasa balo bilankorota ka se toni 500.000 ma. IFDC ye baara damine Mali kōno ni cikeda 3 ye; nka san 2009 y'a soro u dafara 40 na.

An b'a jini cikeda ninnu fe, u ka kunnafoni di IFDC ma. Kunnafoni de b'a to baarakelaw ka bō nogon kalama.

Bakari Danbele ka bō Sikaso wayerema 2 la

Peresidan Tumani ladiyara jagokelaw fe

Asani Tarawele

hakili numan min be jamanakuntigi la, o ye ko numan ye. Izinijoko min be jamanakuntigi kōno, Ala k'a fanga d'a ma; sabula ni Izini in sera ka jo, a be ke sababu ye jamanaden minnu ma baara soro folo, k'oluka baara nogoya wa fana an y'a men

kibaru boko 468nan fe a ne 3nan na, ko mobiliyelen izini in tufaden folo dala an ka jamanakuntigi fe, sibiridon zanwuyekalo tile 15 san 2011 wa kon'a Izini in jora ka ban, ko a be se ka mobili 2000 yelen san kōno. Ala ka baara taa ne.

Amadu Tumani Ture be baara min na jamana kōno, o dogolen te mogo si la. Jamanakuntigi min b'a ka jamanaden ka here fe, o ye Amadu Tumani Ture ye.

Asani Tarawele ka bō Kokuna, Kopolondugu komini na, Sikaso

Mawuludukalo n'a kōlōbow

Mawuludukalo manajokaban natabaw be wari mine faamaw na mawuludu tōgo la. O te ko numan ye. Tine don, faamanw ka kan ka mawuludu bonya. Mawuludu ni bonya ka kan. Nka fo tine ka fo kewalejugukelaw ye; sabula nimauludukalojora misiridow ka wajuli kecogo be yelema ka ke mawuludu kebaaw nenini ye.

O la ne b'a jini mawuludu nenikelaw bēe fe u ka sabali k'ubolo da u dusukan; ka d'a kankélé min mana sofrokun soro kaban, marabayasadon te ko dilan o la tuguni. Mawuludu be ke Mali kōno a

Bakari Danbele
Sikaso Wayerema 2

Nemogow ka do fara sena yiriwali baaraw kan.

Foli be jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ni Bakari Togola ye, k'a sabu ke u ka cesiri ye ka taa senekelaw yoro. Jinan nogo songo mogoyara; gelya min tun be koorko la caman bēna bo o la. O ye nisondiyakoba ye. Koorkiwar bēna sara joona. Jinan nogo jini daminen senekedugu la ni dōromē fila ani tama seegin ye. Nka halibi an b'a jini nemogow fe fana, uka na ni kooris numan ye, min taarikelen soro ka bon kosebe o mana ke ni senekelaw ye nafaba soro, jamana mako be toni ba keme woɔrɔ min na o na soro fo ka do yelen o kan; bawo senekelaw be jamana taajé ko. Jamana si te se ka yiriwa sena ko.

Ode koson ni mogo min ye senekelaw deme a y'a ka du deme, o y'a ka dugu deme, a y'a ka jamana deme.

Dusu min be malidenw na o de b'u bila tungafetaaba la. Ni jamana nemogow ye sena don ba la o na do bō tungafetaala.

Ala ka jamana in yiriwa k'a yiriwabaaw yiriwa.

Ala ka jamanaden kanu don nogon na.

Daramani Jara ka bō Falo Surakabugu la Bila.

Kojugukelaw ye mugu ci cekoroba do la

kojugukelaw nana nagami nogon na; ale ye tōrōsi mene u la. U sinna ka mugu wuli a la ka boli ka tunun. A kera ka surunya mogo minnu ka yoro la, olu taara cekoroba mankan nōfe, ka n'a soro a binnan don. U taara ni cekoroba ye dogotorosoba «Gaburuyeli Ture» la. Dogotorow ye negeden caman bō a la.

Faamaw k'a laje, ni kojugukela minena, a ye mugu ci mogo la, k'a faga, a man kan ka bila. Hali n'a ma faga, a ka kan ka nemadogo mogow la. N'a fora kojugukelaw mana min,

kalo 2 walima 3, o be bila. I b'o ye yaala-yaala la dugu kōno, a be mogo k a m a n a g a n d e . Lakanabaaw, n'o

ye polisiw ye, olu be k'a fo ko k'u deme kojugukelaw ninini na; a ka gelén nin cogo in na de!

Yaya Mariko ka bō Senu Bamako

Tilemafebaaraw be sena Teredugu

Baara min be sen na sisan Teredugu, o ye sokurajo ni farafffinnogodilan ani geseda. Musow fana sigilen te. Muso dōw be jago misenw ke, dōw be koorki parata, dōw be farafinsafune dilan, dōw be tiga tulu bō k'a feere, ka tila k'a naga ke dumunifew ye k'o fana feere.

Amadu Sogo ka bō Teredugu, Tmisa komini na, Tmianan

Dugukolo barika banna

Ne be foli ke kibaru baarakela bēe ma. Ala ka san kura here di an ma. Balawu min be dije kōno, Ala k'an kisi o ma. An b'a jini jamana nemogow fe, u ka feere tige walasa dugukolo be se ka barikaya cogo min na. N'o te sisanafo foyi te soro dugukolo la bilen, k'a sababu ke nogon te dugukolo la. An tun be koori hake min soro taari kelen na, o te soro bilen. Yusufu Jigi Jara ka bō Sineni, Falo Komini na, Bila mara la

Kalankene n° 103 nan :

Sariyasunba tilayorō 5 nan : Depitebulonba

Sariyasen 11 be tilayorō 5nan kono. A b'a ta sariyasen 59nan na ka se 69nan ma.

Bakurubafola, tilayorō 5nan b'a jira ko depitew be sigi san duuru kono.

Depitew mana sigi, u be je ka bulonba lataamacogo sariyaw sigi u yere koro; a be fo o ma kononasariya.

Depitew be laadalatonsigiba 2 ke san o san. U ka laje folo be damine

okutoburukalo ntenen folo la. A kuntaala te se ka teme tile 75 kan. Laje filanan be damine awirilikalo ntenen folo la. O kuntaala te se ka teme tile 90 kan.

Depitebulonba ka laje balalen be sigi ni Minisiriñemogoy'a, nini, walima depite fanba. Ni laje balalen be sigi, a be sigi kun min na, o dakunw be pereperelatige ka bila folo ka ben u

k a n
Laje balalenw be damine ani k'u datugu ni jamanakuntigisariya ye.

Depitebulon ka laje ye foroba ye, be se ka ye a kene kan fo n'a kera laje kereneren daw ye.

N'i ye depite ye, sariya te se k'i nomine, k'i nangi, k'i don kasola k'i to i ka baara la fo ni depite tow y'i labila, k'a sababu ke dantemewale do ye,

walima kojuguba kene kanda do.

Sariya be jamana depite hake dantige, u tacogo wote senfe an'u tabaliya, uka sarako, an'u ka sewn'u d a n w
Ni depite do joyorō lankolonyara, k'a sababu ke saya ye, walima ko were, o nonabilacogo fana be dantige sariya fe. Sariyatanga be depitebulonba bolo.

Mahamadu Konta

Dukene n° 78nan :

Keleya ye juguya de ye wa kiseya?

Du kura ka jate la, keleya ka kan ka jate juguya de ye wa kiseya? keleya ni juguya te kelen ye. A ni hasidiya te kelen ye. A ni koniyali te kelen ye. O ye Karamogo Daramani Tarawele ka hakilila ye. Nka koro caman be keleya la. Karamogo Kasimu Kone ye do fo a kan a ka dañegafe kono. Ale ka jate la, kele walima cele son ye keleya ye. «ce min be siga ce were n'a muso ce, muso min be siga muso were n'a ce ce min be se ka na ni dimi ni waleya werewye.», o deye keleya ye. Konke y'a jira ko «ka mogo werew ka soro menakurnanya», o fana be se ka jate keleya ye.

Nin hakilila fila bee n'a ka tine don. Ni ce b'a muso fe, a be keleya a la. Ni muso b'a ce fe, a be keleya a la. O ye Ala ka baara ye. Nka n'o kera damatemeye, a be kejuguya, konniya ani, nengoya, in'a fo Karamogo Kasimu y'a jira cogo min na, o siratige kelen na, mogo min t'a fe a mogo nogon ka fen soro, n'o ye fen soro ka teme a kan a b'o tine, o fana ye keleya damatemeye. O keleya suguya ye juguya ye, nengoya don, hasidiya don; koniyali don.

Du kura kono, an kan t'o keleya suguya ma. Keleya numan be yen. O ye kiseya ye. Oye baaranumanke ye. O ye dusu ni cesiri ye. O te mogo o

mogo la, o tigilamogo te se ka taajebaara ke ka yiriwa, ka tow dan, ka ke setigi, soro tigi, senyerela, ani ka ke horon ye. O keleya in ye kiseya tigitiye. Dusu min be mogo bila ka nogon dan baaranumankelakasoro u ma nogon tine, o ye keleya suguya do ye, hadamadenya ka taajne te se ka sabati min k'o. Taraweleke ka folo: «kabini ka dijne dan, mogo b'u nemada nogon ma, k'u sanga nogon ma, ka keleya nogon na kasoro a ma ke ni juguya ye, nogontatine juguya. O nasira la, kalanden be keleya a karamogo la, den be keleya a ba n'a fa la, ddogow be keleya koro la. Nin keleya ye hakili numanyemibes magan dusu don mogo kono. Nin hakili mana sabati du o du kono, sigida o sigida kono, o jama be taa ne bawo si tene ke salabaato ye sango ka ke baarakebali ye fo ka ke olu ni sigida doni ye.»

Du kura kono, keleya ka kan ka ke ni hakili ye; a man kan ka ke ni yere tine dedusu ye.

Ni ce ni muso be nogon kanu a nema, u ka kan ka keleya nogon na, jugu kun kelenw ani senkorojuguw kana se ka fijne bila u ka kanu na. U ka kan ka keleya nogon na fana, du musakawtali, denwladonko numan na, ani nogondem esiratige be lajelen na sigida la.

Mahamadu Konta

Jamana sanbiduuruseli ma ke fasokanw ko II

Sanbiduuruseli hukumu kono, Fasokanw Kanubagaton, (kalan-Mali) n'a be wele tubabukan na CALAN-MALI, o ye laje do sigi sen kan alamisadon nowanburukalo tile 25 san 2010, kanko Dounniya Jininida la, n'a be wele tubabukan na (ILAB), nege ne 9nan waati la, ka se 12nan ma.

Laje in tun ye barosigi ye. A nemogoya tun be sannakalan ani ninni Minisiri.bolo. Baro kebaga tun ye cakeda fila ye. AKALAN ani KARANTA. AKALAN togo la, mogo min kumana, o tun ye an karamogo Emaniyeli Sagara ye. KARANTA ka kumatigi tun ye Karamogo Mumuni Ziliberi Wedarawogo ye.

Nin barosigiba in kumaw bolila «AKALAN ni KARANTA kan.

AKALAN, n'a dañesurun ye tubabukan na ACALAN, o sigili hakilila bora Peresidan Alifa Umaru Konare la. Mali y'a cakeda folo sigi san 2001 zanwuyekalo la ka se setanburukaalo ma. O togo tun ye MAKALAN ye walima (MACALAN) tubabukan na.

O cakeda folo in ka baaraw benna cakeda in sigilisbenw labenni ma; ka mogo kalannenw fara nogon kan, ka nefoli ke jamana nemogow ye; ka deme jini nafoloko sira kan ani mogoko.

MAKALAN ka baara n'a ka cesiri kera sababu ye ka AKALAN sigi sen kan.

O hukumu kono, AKALAN sigili yamaruyara ka ben a kan kolosilidoni siratige la, san 2001 mekalo la Politiki sira kan, dijne kera n'a ye k'a sigili yamaruya Afiriki jamanakuntigw fe Lusaka san 2001 zuluyekalo la.

Sariyako nasiraw la, san 2003, Afiriki kelenyatona ka konjenaboyekulu ye AKALAN sigili jini, k'a baara ke. San 2006, Kariitumu, Sudan jamanakuntigw ye sariya ta ka AKALAN sigi. U y'a jira ko a be sigi Mali la. A baarakalaw be sugandi Afiriki kelenyatona fe.

Bi, AKALAN be baara la Afiriki

jamana bee togo la. A sigikun ye ka Afiriki kanw don ba la, ka kunfina k'e, ka soro jidi seko ni donko sira fe, ani ka yiriwali teliya k'a sinsin.

Baarakelkulw sigira kaban kan caman kan, i'n'a fo Mandenkan (Bamanankan, Julakan, Maninkakan, Mandengo), Fulfulde, Hawusakan adw. Kankodoniya karamogow b'o baarakelkulw ninnu kono minnu ben'u nesin fasokanw yiriwali ma, sango kan minnu be fo jamana caman kono. Kanw yiriwali be na nin kunfina ni faantanya keleli cogo minna, a be na ni ben ni nogonfamu fana ye Afiriki denw ni nogon ce.

Fen min ye KARANTA ye, ale togo yere ka kan ka mogo son hakili la. «Karan» walima «kalan» ani «ta» walima «yeelen»; o dañe fila b'ale kono. KARANTA koro ye «kalan yeelen».

A sigira sen kan san 2000 desanburukalo tile 15 Dakaro Senegali, jamana naani fe: Burukina Faso, Mali, Nizeri ani Senegali. A sigikun ye ka jamana ninnu goferenamanw deme fasokannakalan ka yiriwa, jamanaden fanba ka se ka kalan, jamanaw ka bo nogon la.

KARANTA fana sun be Mali kono yan. A nemogow folo tun ye maliden ye, Musa Jaabi. O kofe, Senegalika do sigira; sisan a nemogoya be Mamadu Sanogo bolo, o ye Burukinaka ye.

San fila o san fila, a nemogoya be lateme jamana do ma.

AKALAN ye Mandenjamanaw ka cakeda ye. Taalen nef, Lagine, Kidiwari adw, olu bee ka kan ka nogon soro a kono.

Barosigi in y'a to, mogo caman k'a don nin cakeda ninnu be Mali kono yan ani nafa min b'u la ka da u ka baara kan. Kibaru mata la, Fasokanw yiriwali ciwara dira mogo minnu ma ani cakedaw «kalan Mali» fe sanbiduuruseli hukumu kono, an da be se o ma.

Mahamadu Konta

Benbakan w toglodon bor'a sira fe

Benbakan w toglodon kera ninan feburuyekalo tile 22 san 2011 Bamako laje soba la n'a nansarkan dañe surun ye «CICB» ye. Laje in sigikan tun ye «kunnafoniw ni kunnafoni falenw» «TIC» joyorō ye kanw lakisliko, kanw yiriwali kono kancamanko topotoli ye.

«Fondasiyon karanta kumakela folo ye kuma ta, ka kene in sigikun nafa fo jama ye. Kanko baaraw nasira fe, «UNESCO» kumakela ka korofo bolila «UNESCO» ka jira 30nan min kera san 1999 zuluyekalo la, benbakan toglodon seli be sen na. Saliku Sanogo ka fo la, kan caman kalan ani kan caman foli ka kan ka don ba la; sango dijne dorogotile in na; ani fana, kanw labaarali kunnafoni ni kunnafoni falenw na, k'o ye yiriwali sen do ye; wa ko kalan minisiriso dalen b'a la, ko yiriwali sababu be bo kunnafoni na.

Sori Ibrahima Kulubali

Maakorobaro : Cemannin man fisa ni musomannin ye

Furu dōw sara ko muso ma denkē bange. Ce dōw ye muso wēre furu ko folo ma cemannin sōrō. Musomannin ma jate; barisa a bē taa so wēre jo. O la a tē ke mögo ko ye. N'a ma cemannin sōrō, i ka du bē ci, o y'a si lasalen ye. Tilaliyōro la, ko musomannin ta ma se o la, ko cemannin de ta ka gelen; lakoliladon mana se, ko musomannin donkun te lakoli la. Nin dama-dama de bē mögōw ka fili; fili min kōnō u b'a miiri ko cemannin ka fisa ni musomannin ye.

Mögōw ka nin miiriya ye ko jugu ye. Nka ko jugu wēre b'o kō; bawo n'u tun bē dan miiri dōrōn ma, tijeni barika tun te bonya tan. Mögōw ka waleya ketaw ye dusukasiko ni kōnōnafiliko geregere ye; musomanninw b'u ka dijelatige ke n'a joginnidaw ye. Joginnida minnu ye wolomani jojinnidaw ye

Karamogo Daramani Tarawe

cemannin ni musomannin ce. Wolomani joginnida ka jugu, a dimi ka bon; bawo kabini musomannin ma bēre bo, waleyaw bē ta k'a sēgēre, k'a jira a la, ko a kana a yēre suma cemannin ma; bawo joyōro t'a bolo, hakékokuma t'a ni cemannin ce. O de koson,

cemannin ni kalan ka kan, ale ni kalan man kan, cemannin ni dōnniya ka kan, ale ni dōnniya man kan, cemannin ni faamuyali ka kan, ale ni faamuyali man kan. O de koson, hakew be cemannin bolo, minnu b'a don lakoli la, a ka kalan, a ka ko dōn, a ka faamuya sōrō. Feere bēe tigelen don walasa musomannin kana kalan, a kana dōnniya ni faamuyali sōrō. O ye wolomani ni jēnawolomani dan ye denmisēn ni jōgōn ce, kasōrō a fōra de, ko ka bēe garijēge di a ma. Kalan waralen don sisan cogo min na, a tē se ka faamuya ko denmisēn do man kan ka don lakoli la walima kalan na k'o sababu ke ko musomannin don.

Cemannin ye jigi ye cogo min na, an bē don min na i ko bi, musomannin fana ye jigi ye ten. Wolomani fan si man kan ka do fisaya ni do ye; n'o tē dan be kari do

ka mögoya la fo o be ke fīne ye. Fine min be musomannin ke mögōtō ye. Wolomani ye ko jugu de ye, min be hadamadenya taabolo caman bali. Ni wolomani sijena hadamaden kōnō, a b'a ke mögō jugu ye, i b'e juguya min dōn; a be miiri kojugu keli la, a b'a ke kelennamögo ye, a b'e ke fēn jugu ye sigida kōnō... Ninnu kelen-kelen bēe n'u kololo gelenw don hadamadenya la sigida la.

O kololo gelenw jēsiranje n'u kumbenni feerew tigeli nanen be ni kele ye, bēe ka kan k'a sen don kele min na.

O kele lajini ye cemanninw ni musomanninw damakejeni ye; do kana fisaya ni do ye.

Hake min ye kejeni ye, o ka di musomanninw ma, walasa hadamadenya be kisi.

Karamogo Daramani Tarawe
«ko y'an bolo, denmisēnñiñ ka ko»

Tinizi ye kupu ta ka bo Angola ne kan

Afriki ntolatanna minnu be ntola tan Afriki yan, n'u ma bo ka taa yōrō si la, olu togolakupu kuncera jumadon, feburuyekalo tile 25, san 2011, Sudanjamana kan. A be fo kupu in ma tubabukan na "SANI".

Tinizi ni Angola ye jōgōn sōrō a ntolatan laban na, n'o ye finali ye. Tinizi ye 3 ni 0 ke Angola la. Kuru (bi)3 ninnu bēe donna lafjēbō kōfē. Kuru folo donna sanga 47 nan na Tarawi fe; ka filajan don sanga 15 o kō fe Dawudi fe; ka kuru sabanan don Daraji-fe sanga 81 nan na.

Angolakaw tun sēgēnen don fo k'u dēsē, k'a sababu ke u ka ntolatan temēnenw gelyaw ye. Moōnōbō donna u ni Kameruni ce

ani penalitiduurutan. U ye se sōrō o la. Moōnōbō donna u ni Sudan fana ce ani penalitiduurutan. U ye se

sōrō o fana na. O ntolatan ninnu ye Angolakaw fīne bo. Tinizi dun ma o jōgōnna sēgēnw ke.

Bamanankan sēb enni gelyaw

Ne be «ka» naani dōn :

1. Ka walelan

- ka boli; ka wuli; ka sigi; ka tila; ka taama; ka siran.
- ka a file (k'a file); ka a dun (k'a dun); ka a fo (k'a fo).

Kōlōsili : Nin «ka» ye ka walelan ye. A be waleganan jira.

2. Ka Waledēmenan

- Sali ka sanni ke, Sedu ka dōgo ci, Sunba ka dumuni tobi.

Mögō si kana salaya, bēe ka i ta ke.

- Sali ka a san (Sali k'a san); sedu ka a ci (Sedu k'a ci).

Kōlōsili : Nin «ka» ye ka waledēmenanye. A be na walekēbaa kōfē ka sōnsira jira. Asina ye kana ye, o min be bansira jira.

3. Ka Tigiyalan

- Mari - Madelēni fa ka möbili; ne ka kaye; Ami ka baara.

Denmisēn wa tulon; Sanba ni Zan Zaki ka lakoli.

Kōlōsili : Nin «ka» ye ka tigiyalan ye. A be tigiyā jira. A be sigi fēntigi ni fēn ce. Ale ka tigiyā ye tigiyā gansan ye. Ni ka tigiyalan te tigiyā min na, o ye tigiyā bērebēre ye. Misali : Madelēni fa.

4. Ka Mankutudēmenan

- Ba ka dun. Yōrō ka jan. Finfin ka fin. Jala ka kunan.

- Ba man dun. Yōrō man jan. Finfin man je. Jala man timi

Kōlōsili : Nin «ka» ye mankutudēmenan ye. A be ye mankutulan jēfē. A sina ye man ye.

Danfara be ma ni man ce.

1. Ma waledēmenan

- Möbili ma boli. Fali ma taama. Donon ma kasi.

Kōlōsili = «ma» ye waledēmenan ye, min b'a jira ko a bē ka wale min dēmē o temēna; nka bansira don. Ma tē ye mankutulan jēfē.

2. Man mankukudēmenan

- Kōori man girin; suman songō man di; boli man jugu.

- sanuka girin; suman songō ka gelen; boli ka jugu.

Kōlōsili : «man» ye mankutudēmenan ye. A be ye mankutulan jēfē. A sina ye man ye.

Man b'an hakili jigin kamankutulan na. A tē ye wale jēfē.

Tinizikaw tun kolo ka kēnē, u tun ka teli ka temē Angolakaw kan.. U tun bē se ntolatan na ka temē jamana to bēe kan minnu tun bē kēnē in kan bawo bidonna ḥana, o kera Tinizika ye. Min bē se ntolatan na ni bēe ye, o fana kera Tinizika ye.

Bi bēre ma don jamana min kun, o fana kera Tinizi ye : ntolatan 6 la, bi 3 dōrōn de donna Tinizi kun.

Nin b'a jira ko Tinizi sanpiyōna fanga ka bon ni Afriki jamana tow ta ye. U ka ntolatannaw bē minēcogo numan na. U ka baara fanga ka bon. U ka degelikaramogō faamuyalen don. U be nafolo caman don farikolojēnaje yiriwali dafē fana. Tinizi denmisēn ye dusu kura ta k'u ka fanga jugu bin, o fana sen b'a la.

Mali fana tun bē kēnē in kan Sudanjamana na. Nka Mali ma se mögō si la. A gosira a ka ntolatan bēe la. A ka kan sisan, ntolatankō in ka lajē ji jēmajōlen na, n'o tē a dusukasi n'a nafolotinje barika bē ka bonya.

Fo baara de ka ke. Wa baara ka ke tijē kan. Josō ni batutamoriw, farikolojēnaje temēna olu kan a mēnna. O bōlen kō yen, degelikaramogō gelyaw bē Mali la kōsēbē. I te degelikaramogō si ye min ka baara bē jētaa lase ntolatannaw ma. Ntolatannaw kōni be ntola tan u kunfe ten, min kadi min ye, o b'o ke. O tē bē farikolojēnaje la.

Mahamadu Konta

Demokarasiko kélé wulila larabujamanaw kan

Dijneylema k'a sababu ke dijnegelya ye, o finge jugu wulilen be bi Larabujamanaw kono.

Lamagaba bs larabujamanaw kono bi : Tunizi, Eziputi, Alizeri, Libi, Yamani, Bareyini, Iran ani dowerew. A sababu ye dijnegelya n'a kelob juguw ye : baarantanya, warintanya kalanbaliya, kongo ni minnago, tononiw.

Bee b'a kalama, Ala ye taji nigaziké Larabujama caman garijegé ye. Nka fanga bolicogo, geleya b'o la. Soro tilacogo jamanadenw ni hogon ce, denmisennw ka baarako, diineko, ninnu bee ye geleyaw ye Larabujamanaw ma se ka fura soro minnu na folo, kasoro hafo b'u boló, donniya b'ula, mogó kalannencayara, silamejamanaw don.

Bi, larabula, denmisennw ye yelenen don, u be dije taabolo bee lajsen kalama, sangó kunnafoni ni kunnafonifalen feeré kuraw. O denmisenn kalannen ninnu de ye lamagaw lawuli. Ni ye diineko kelen pewu ta k'a laje, i b'a ye k'a fo, Larabujamanaw geleyaw koloka girin. Larabujamanaw kan, an ka tungaranké daw b'a fo ko n'i ba fo ka bo dije na, i be taa Larabula. Denmisenninw fan fe, nansaracogow be jini ka yelen silameyá jogow kan. Silameyá min sinsinnen be kélé kan juguya, ani joggofaga, ofangaka bonni silameyá

ye min nesinnen be kuhfinya kélé ma, segén jugu keli, netaa sabatili ani ben hadamadenw ni hogon ce. Diine min tun ka kan ka jate u fangan w fe, o be ka ke u finge ye bi. Lamagaba in daminená desanburukalo tile 17 san 2010 Tinizi jamana kan.

Kamalénnin dö, Mohamédi Buwazizi yesansijim k'a bona yere kan, ka tasuma bila a yere la, k'a sababu ke danbetiye damatémeko jugu ye. A tun ye kalan ke fo ka se kalansoba la, k'o jalà soro ka bo. O kofe, a ye baara jini ka desse co! O kofe a donna jiridenjago la, k'a ba n'a degomuso balo. Polisiw nana bin a kan, k'a lajaba, k'o faña tije. A ma je min k'o a kera o ye. Jema cela, nbeda kan, a ye tasumá bil a yere la walasa a kajama ani dije bee k'a don tooro,

segén ani danbetiye min b'olu denmisennw kan. O keten min ke, jamana denmisenninw ye kibaruyaw lase hogon ma n'uka jufakonotelefoniw ye ani Enterinet. Dusukasi barika bonyara fo mogow murutira. A daminená Gaza ni denmisenninw ye, ce ni muso, ka laban ka jamanaden bee sen don a la.

Zanuyekalo tile 14 san 2011, Tinizi jamanakuntigi ye fanga bila ka taa, an'a ka denbagaya, Peresidan Zini Eli Abidini Beni Ali.

O hogonna murutiliba kera Eziputi, n'o ye Misirajama ye. Hosini Mubaraki fana ye fanga bila. Denmisennincaman ni tinená, ka daw jogin. Ka caman ke lugurato ye nin murutiliba ninnu senfe. Tije don, denmisenninw de be ka

fanga bin, ka demokarasi jini Larabujama ninnu kono, ka baara jini, ka nafolo jini, nka fanga te se ka di denmisenninw ma. O la, u be ka demokarasi min jini, n'o binna demokarasi juguw tege kono, a be ke ka jaguma falen wulu la, walima ka wulu falen jaguma na; sonsorón wulila, sonsorón sigira.

Denmisenninw be demokarasi min nofe, o tana ye mogokelenfanga ye ani tilenbaliya.

O tana ye namara ye, yuruguyurugu, sonyali ani bin kanni. O tana ye siyawoloma ye ani fisamanciya. Nil lapini ninnu te seká sabati, fo demokarasi keledenw, n'a kanubagaw ka hogon deme dije kono, ka fanga jugu kélé, nkalon ani tijeni.

Mahamadu Konta

Bo cili jama cela, o kélé sariya be ka fesefese Malawi depitebulon fe

Malawi jamana na, sariyakow minisiri b'a fe ka sariya dolabatoli lakuruya. N'o ye mogó si kana bo ci jama cela. O sariya tun sigira Malawi marabaa k'row fe. Minisiri in y'a jiira, ko goferenamán ka kan ka sariyaw ta, minnubé hadamadenya k'ecogo numan sabati jamaana kono.

Malawi y'a ka yemahoronya ta san 1964. Kámuzu Banda k'era a jamanakuntigi fob ye. O y'a ka fanga ke san 1964 ni 1994 furanewla. O'y'a soro demokarasiko ma sigi sen kan

Malawi kono. Hali o waati la mogó situn te son ka bo ci jama cela. Sabula bee tun b'a degun don, ka mogó werew gasi sigi. Nka demokarasinanensis, mogó te malo mogó ma bilen. Mogó tun b'u tuguka bo fara cogo min ka di uye yoro bee fana na.

Minisíka fo la, mogó be se k'a yere mine o ko suguyaw la. Ni boci b'i la, i ka don jiegen do la, o ka fisa k'a ei jama cela, ka kana jugu wuli u la.

Boci dabilali jama cela, a sariya tali haniya sirila. A be ka fesefese Malawi

depitebulon fe. Ni son kera a ma, a labatoli be wajibiya jamana kono. Ni miny'a sosso, o bee pangí; hali ni pangili fanga tenu girinya kosebe. A ko koni be depitew bolo folo. Boci k'oni jama cela, o sariya k'ori min tun be yen, n'a tara san 1929 waati la, o tun b'a jira ko ni mogó min ye bo ci so kono, k'eneba nbedaw kan, walima feerelikejorow ni jama dalajeyoro werew la, n'a kasa ye mogó tooro, o ye ko jugu ye. N'a tigi minena a be pangí.

Dokala Yusufu Jara

Dije kono mogokoroba fatura a san 115 la

Mogó min tun ka k'ori ni bee ye dije kono, o tun be bo Tekizasi mara I a L a m e r i k e n j a m a n a woroduguyanfan fe. Muso tun don min togo ye Enisi Sanborini. A fatura a sisó kono taratadon feburuyekalo tile 1 san 2011. Fen bee be lákadón kofoli dé fe. Ni min ma kofo, o te se ka la kodón kasoro muso min tun la kodónnebi be k'a tun ka k'ori dije mogó bee ye, o tun ye tubabumuso do ye min togo ye Ezeni Bilansiyani ye. O fatura san 2010 nowanburukalo la a san 114 na. Enisi Sanborini bangera Leyiki Sarali Luwizáni. A ce fólo fatulen, a yelemana Tekizasi dugu kono. Hali n'a ma baara ke yoro were la n'a ka dukonobaaraw te, a jeyoró k'oni bonyana tónbaw la kosebe. Enisi Sanborini y'a jira k'ale ka si jan soro sababu te doweré ye a yere fe, a ka dannaya fanga bonyani k'ka jesus Yesu Kirisita ma.

An be don min na mogó were min la kodónna k'á k'á k'ori ni dije mogó bee ye, o fana ye Lamerikenjamana wóroduguyanfan muso ye min togo ye Besi Kuperi. Obangerá san 1896 utikalo tile 26. A sigiyoro binnen be Zorizi ma Lamerikenjamana kono yen. Ale ye denisabanan ye a baden mogó 8 cela. Madamu Kuperi Besi

bangera Tenesi dugu kono, ka lakolikaramogoyaw ke yanni ka se a ka Zirizisigi ma. Luteri Kuperi y'a fura kabini san 1924. O fatura san 1963. Besi Kuperi ka fo la, ale ye si jan min soro, o sababu ye dumuni sanimandun ye. A b'a san 114nan jenaje ke waati min na, den 4 de tun b'a bolo ka fara moden 11 ani tulomasama 15 kan an'a fufafu 1. Jamana daw kono mogokoroba be lamara yoro minnu na, Besi Kuperi fatura k'a to yen.

Dokala Yusufu Jara

«AMAP» kuntigi
Solomani Darabo
kanw kunnafonisénw
baarada kuntigi
Lanze Samake

Kibaru
BP : 24 Telefon: 20-21-21-04
Kibaru Bugufiyé Bosola
Bamako - Mali
Sébennijekulu
Mahamadu Konta,
Dokala Yusufu Jara
Labugunyoro : Kibaru gafedilan
baarada
Bolen hake 16 000

Ziona Siyana n'a ka denbaya

Endu ce do, min togo ko Ziyona Siyana, a si be san 66 la bi.

Muso 39 be Ziyona bolo, den 94 b'a bolo ari moden 33. Nin jamakulu in bee be hogon kan sankansoba kele kono min tilayoro ye naani ye. A be Mizoram dugu do la Endu jamana köröyanfan fe. Ziyona ka fo la ale ye muso 10 furu san kelen kono wa k'ale y'a ka muso fólo furu k'a to denmisenna la bar'a si tuh be san 17 la, ko n'ale ferelá dörön a be muso werew ta sabula a b'a fo ka do far'a ka jama kan.

Ziyona Siyana musow bee si so kelen kono a ka cesso kerefe. A ka denbaya jolen don n'a yere ye baloko la. Don o don u be malo kilo 91 dun ari pómutteri kilo 57, wa be demen soro ka bo limaniyajen daw yoro sabu Ziyona yere be dije kunna denbaya 400 hogon be min na.

Sori Ibarahim Kulubali

Jëma ye baganmara yçrɔba ye, nka sogokodësë bë yen

Baganmara bë ke kosebë Jëma serekili kono Kayi mara la. Yen warisorota këmesarada la, 70 ye baganmara nafa ye. Misi hake bë se 134.114 ma; saga bë se 148.428 ma, so bë se 14739 ma; fali bë se 27.927 ma; kami ni sise hake bë se 266.688 ma. Baganmara in bc ke san waati bëe la Jëma serekili kono. Afiriki tilebinyanfan jamana minnu bë ton kelen na soro yiriwaliko siratige la n'o ye «CEDEAO» jamanaw ye, olu ye sariya dɔ sigi u ni njogon ce san 2001 mëkalo tile 31, baganfeere cogoya la. O sariya in nimoro ye 01022 ye. Jamanakuntigisariya min nimoro ye 01389/PRM ye, o y'a waleyali kofo Mali kono. Otara san 2001 utikalo tile 9. Baganfeerecogo sariya in b'a jira, ko ni mögo min b'a fe k'a ka baganw feere «CEDEAO» jamanaw kono, o k'a soro bagandögötöröw ka seereyasëben b'a sementiya ko bagan ninnu ka kene; bagan ninnu

Misiw balo, k'u tolo, ka taa u feere yçrɔ were

feereli jamana kukan a ka soro o yamaruyaseben fana b'a bolo a ka sigida ka baganw nafaboli cakeda fe. O cakeda min bë Jëma serekili la, o y'a jira, saga 8.000 labora ka taa

feere Senegali; kasoro san 2009 na, Jemakaw ye misi 8.500 ani saga 70.000 feere Senegali ma. Baganfeereyçrɔba 6 d bë Jëma serekili kono: Fasudebi, Jëma, Nafaji,

Jumara, Jankunte Kamara ani Lakamane. Nka an be don min na bi, sogo da ka gëlen Jëma fo k'a damatëme, k'a sababu ke baganfeereye jamana kókan. Seereyako la, Mójëre ye muso ye, min bë sogojeni k'a feere Jëma. O'y'a jira kowaatiw temena, ale tun bë sogo min feere dörömë 100; sisan n'i ma dörömë 300 walima 400 bo i t'o soro tuguni k'a sababu ke sogo sòrcogo gëleya ye ale yere fe. Sumayila Diko ye sogokënë feerela ye Jëma Arazeli la. O ka fo la baganjulaw bë ka taa ni bagan bëe ye Senegali. Sannikelaw dun bë sogo tölölen bë min ? N'o te soro i bolo wajibila i ka sannikelaw b'i bila ka taa uta nini fan were fe. Bagan dantemëfeereli jamana kókan, okelen bë gelyaba ye Jëma serekili mögöw ma bi - bi in na. Bagan hake bë ka sèbekòro dogoya. Ni dabali were ma tige Jëma serekili baganko la, san damado, fu bë són ka siri baganmara dan na. Jamana njemögöw ka kan ka baganfagayorow laben sigidawla. N'o kéra sigidalamögöw fana na do soro a la.

Uka Ba
Dokala Yusufu Jara

Hayira Haribi, Tumutu sorofekon

Hayira Haribi lakodonna kosebë Mali ka san 1970 seko ni döñko sanfila, nénaje senfe; nka o waatiw y'a soro Tumutu bë Gavo mara fe. A tun ma ke a damana mara ye folo. Fisa Mayiga ni Hayira Haribi kera doolo ne duman ye ka dawula soro Tumutu ani dije kono. Mögo fila ninnu kéra sababu ye, Tumutu ka joyoro folo soro kelennadönkilida la n'o ye «solo» ye o kéra olu ye. Hayira Haribi ka döñkilida tun man di a fa ye; nka o labanna k'a to a dakan bolo. A ce de ma se k'o limaniya soro fo a y'a furu sa.

An be don min na, Hayira Haribi faralen bë döñkilida njogonte njogonmadaw kan Mali kono a n'a kókan. A wulien bë k'a jo musow kokoro, k'u lafasa ni döñkiliw ye, minnu b'a jira ko musow n'u ka hakew ka kan. Sabula ko dije ye ce ni muso de ye. Ce kelen te se k'a diya dije kono ka muso ke bolokfemögö ye.

Hayira Haribi ka furu salen kofe, a y'a ka kaseti folo bë ni Tumutu nénajejkulu ka déme ye. O kaseti in be wele Jaba; ni dòw ko Mulayi. O ye kira Mahamudu bëñonaw fasa ye; kisi ni nema b'a ma. San damado o kofe a ye kaseti filanan bë. O be wele Hala. O kaseti fila ninnu de kéra sababu ye ka Hayira Haribi tògo sèbekòro bë dije kono. A ye nénajew ke Tinizi, Maroku, Alizeri ani Faransi. Ali Farika Ture de ye nénajekeminew di a ma k'a déme walasa a ka fere a ka nénajew ma. A y'a ka kaseti sabanan bë o kofe. O tògo ye Ya

Arasuli. O ye kira Muhamadu fasa ye; kisi ni nema b'a ma. Ya Arasuli y'a lase nénajew la Nizeri,

Guwenu ni Bosofala ka filaninteriya sinsinnen bë yiriwalibaaru kan

Guwenu ye Faransi dugu dɔ ye, filaninteriya bë minni Bosofala komini ce Kati mara la. San o san Guwenu ton bë cidéne bila ka na teriyasira in taama. Jìnian u njemögö tun ye Morisi Asile ye. Ale ye Guwenu ton kuntigi ye. A ni mögo 5 tun nana teriyasira in t a a m a . Negebabugu bë Negela ni kénéka ce ni kilometre 8 njogonna ye. Kafotigidugu koroba don min tun bë wele Bosofala, komini de tògo daln b'olu dugu in na. Nka bi, dugu bë wele Negebabugu.

Negebabugu dugutigi ka bisimilalifoliw kofe, Dirisa Jopu ye kuma ta. Ale ye teriyatón in njemögö ye Bosofala komini kono. A y'a jira ko filaninteriya in kono, baara caman bë

Faransi ani Lamerikenjamana na. San 2011 in damine na, Hayira Haribi y'a ka kaseti naaninan jira mögöw la zanwuyekalo tile 7. O tògo ye Tinbuktu Tarabu. O kóra ye ko Tumutu ye ne faso ye. Tinbuktu Tarabu do labenna Bamako Bogolan kasetidilanyorò la; ka taa a to laban Faransi.

Kaseti folo min ye Jaba ye, o be Tumutu laadaladönsen dɔ kofo ani jangata minnu bë musow kan dije kono. Hayira Haribi ka döñkilida damine ni bi ce, a ka kelew nesinnen bë musow ka josariyaw lafasali ma; nka a ka kelekeminew y'a ka döñkiliw ye.

Yusufu Dunbuya
Dokala Yusufu Jara

Bosofala ni Guwenu ton ce. N'o ye laikòliko, balikukalanko, nakoko, jurumiséninko kénéyako ani seko ni döñko. Dirisa Jopu ka fo la, o baara bolodalen ninnu waleyali bë sira juan kan an be don min na.

K'a damine feburuyekalo tile 26 la ka se mariskalo tile 14 ma, terinanen ninnu bë yala k'u ka musaka bolenw dondaw laje, ani ka baaraketa kuraw boloda. Don dòw bë ke nsiriw ni nzananw dali la. Sigidala mögöw b'ø nsiri ni nzana minnu da, Guwenu ton b'olu ke gafe ye k'u feere, k'o wari ke ka poroge bolodalen dòw musaka Bosofala komini kono. Bisimilalilaje in kuncere la, Guwenu ton njemögö Morisi Asile ye sefawari dörömë 152.100 di komini ma.

Dokala Yusufu Jara

Salimu Bajaga ma bë a ka bana na

Salimu Bajaga tun y'e farikolopajenye kunnafonidila ye faso ka kunnafonidisëben na min be wele «Esori». A baarakenjogon bëe tun b'a ka bana in juguya don. O'n'a ta bëe, a tun bë na a ne da a baarakenjogon ka tuma ni tuma, n'a be taa dögötöröso la. Négesoboliba min kéra Mali kono yan san 2010, o kunnafoni laseli kéra a ka baara labanye. Kabino waatiw la fo ka na se a saya ma, a ni bana be njogon na, a ma se ka taa farikolopajenye kene si kan. Farikolopajenye koso raw la, a ka dönniya tun ka bon min na kosebë ka teme tow kan, o tun ye basiketi ye; a ka kunnajate caman tun bë ben tije ma. Sibiridon feburuyekalo tile 19, Ala y'a ka kalifa mine a la. A fatura ka muso kelen ani den fila to a kó. Ala ka hine a la.

Solomani B. Tunkara
Mahamadu Konta